

SCIENTIA
IUSTITIA

Domen Končan

Uresničevanje sodb Evropskega sodišča za človekove pravice

LEXPERA®

GV
ZALOŽBA

Ljubljana 2024

Predgovor

Podlaga za knjigo dr. Domna Končana je njegova doktorska disertacija Problem uresničevanja sodb ESČP. Meni je bilo to jubilejno, že deseto mentorstvo. Še bolj kot v prejšnjih primerih sem užival ob spremljanju kandidatovega dela in njegovi osebni rasti, ki je iz meseca v mesec kazala hitro dozorevanje. Bil sem mlad asistent, ko sem v neki radijski igri poslušal dialoge med šahovskim mojstrom in njegovim mladim učencem skozi čas, v katerem je mladenič postopoma vse bolj obvladoval šahovsko igro, dokler ni presegel svojega učitelja in ga začel premagovati. Podobno se pri doktorskih disertacijah večkrat dogaja, ko kandidat na začetku brez pomislekov sledi sugestijam mentorja, pozneje jim tu in tam ugovarja, da bi na koncu kritično obravnaval in tudi argumentirano zavrnil kakšno od mentorjevih stališč. Mentor ima v takšnem primeru dvojne občutke, občutek ponosa, da je prispeval k zorenju kandidata, in grenko spoznanje, da je kandidat postal boljši poznavalec doktorske teme; v našem primeru boljši poznavalec sodobnega razvoja sodne prakse ESČP in znanstvenih dognanj o njej. Meni je komisija za spremljanje doktorskega študenta¹ omogočila vsebinsko sodelovanje na obrambi Končanovega doktorata na podlagi široke razlage predpisanega postopka. Naj ob tem izrazim upanje, da utesnjevanje vloge mentorjev na Univerzi v Ljubljani ne bo privedlo do tega, da bo mentorstvo postalo zgolj obveznost mlajših učiteljev, ki ne morejo napredovati, če se ne preizkusijo tudi v mentorstvu.

Knjiga, ki je pred nami, se ukvarja z zanimivo, zahtevno in aktualno temo, še posebej, če jo obravnavamo z vidika izkušenj Slovenije po osamosvojitvi in vstopu v Svet Evrope. Spomnim se presenečenja, tudi začudenja in zgražanja nad tem, ko je bila Slovenija prvič obsojena pred ESČP v zadevi *Rehbock proti Sloveniji* novembra 2000. Slišati je bilo vprašanja, kako so lahko evropski sodniki obsodili

---

¹ Člani komisije so bili: prof. dr. Saša Zagorc, prof. dr. Samo Bardutzky, prof. dr. Veronika Fikfak in prof. dr. Jurij Toplak.

Slovenijo, ko je šlo vendarle za pritožnika, ki je prišel k nam s slabimi nameni (tihotapljenje mamil) in je imel sloves pretepača, zaradi česar naj bi bilo razumljivo, da je policija pri aretaciji z njim ravnala odločneje kot sicer (zlom čeljusti). Meni se je že ob tem primeru zazdelo, da se bomo iz sodb ESČP veliko naučili, saj je bilo sporočilo zelo prepričljivo in jasno že v prvem primeru: državni represivni organi morajo z vsakomer ravnati tako, da niso prekršene njegove svoboščine in pravice, še zlasti tiste, ki se nanašajo na osebno integriteto pritožnika. Tako morajo ravnati ne glede na to, ali gre za tujca, ne glede na njegove namere in slab sloves ter ne glede na to, da v konkretnem primeru ni priznaval neodvisnosti slovenskih sodišč in sposobnosti zdravstvenih ustanov.

Za nadaljnji razvoj varstva človekovih pravic in vloge ESČP pri tem je bila pomemben kvalitativni preskok postopna uveljavitev pilotnih sodb, ki jih je preučevala evropska sodnica dr. Mirjana Lazarova Trajkovska v disertaciji, s katero je doktorirala na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Pomembna je bila njena ugotovitev, da je slabo, ker Slovenija slovi po sistemskih kršitvah konvencijskih pravic (sojenje v razumnem roku, izbrisani), po drugi strani pa je dobro, da hkrati slovi po dosledni izvršitvi sodb ESČP, tudi pilotnih. Če ne bi bilo ESČP, bi bile kršitve človekovih pravic v Sloveniji pogostejše in uspeh prizadetih redkejši.

Dr. Končan izhaja iz ocene, da so najpomembnejši koraki pri uresničevanju EKČP preventivne narave. Odgovorna država ne bo izhajala samo iz besedila EKČP in sodb, ki se nanašajo na Slovenijo, temveč bo upoštevala, da ESČP z ustvarjalno in razvojno razlago daje konvenciji novo vsebino. Samo če nacionalna sodišča in drugi državni organi poznajo in upoštevajo, kako ESČP razlaga in uporablja konvencijske določbe, se bo mogoče izogniti finančno in drugače bolečim obsodbam Slovenije, kakršni sta bili tisti o kršitvah sojenja v razumnem roku in o kršitvah pravic izbrisanim. Zato je logično, da se disertacija Domna Končana ukvarja z uresničevanjem sodb ESČP, pri čemer posveča največjo pozornost odgovornosti evropskih držav, da celovito poznajo in upoštevajo sodbe ESČP, s katerimi evropski sodniki razvojno razlagajo določbe EKČP in s tem zagotavljajo rast minimalnih standardov varstva pravic v konvenciji tudi takrat, ko se EKČP formalno ne spreminja in dograjuje s protokoli.

Od vsega začetka je jasno, da so sodbe ESČP zavezujoče za stranke postopka (pritožnik in tožena država). Dr. Končan to nadgrajuje z opozorilom, da so za vse evropske države, članice Sveta Evrope,

zavezujoče razlage EKČP (*res interpretata*). To seveda pomeni, da se morajo države zavedati, da se takrat, ko podpišejo EKČP, zavežejo ne le, da bodo izvršile sodbe, s katerimi bodo obsojene zaradi kršitev konvencijskih pravic, temveč da bodo priznavale zavezujočo naravo razvojne interpretacije EKČP. S takšno ustvarjalno in razvojno razlago ESČP pravzaprav dograjuje EKČP, ne da bi bilo poseženo v besedilo EKČP. Ni pomembno samo, kaj je v EKČP zapisano, temveč tudi, kako to berejo in razlagajo evropski sodniki.

Vprašajmo se, kako naj se sodobna evropska država izogne obsodbam pred ESČP. Obsodbi se bo izognila tista država, ki bo upoštevala minimalne standarde varstva pravic iz EKČP in sodb ESČP. To pomeni, da je treba ureditev varstva pravic in sodne postopke urejati in izvrševati tako, da ne bodo kršene konvencijske pravice. Tudi v takem primeru pa ni mogoče v celoti izključiti obsodbe države, in sicer ko ni mogla predvideti razvoja evropskih standardov. Dr. Končan se ne zadovolji s tem, da je za državo smiselno in koristno, če na področju varstva pravic upošteva celotno prakso ESČP, torej tudi tisto, v kateri so obravnavane kršitve konvencijskih pravic v drugih državah. Po njegovem mnenju takšno ravnanje ni samo logično, racionalno in smiselno, temveč gre za mednarodno pravno obveznost države. Po načelu *res interpretata* postaja razlaga ESČP zavezujoča pravna obveznost vseh držav članic Sveta Evrope. To načelo, skladno s sodobnimi spoznanji teorije in prakse, razlaga dr. Končan kot obveznost države, da v primeru, ko je pred ESČP obsojena neka druga država, upošteva v svojem delovanju razlago konvencijske pravice, kot jo je izoblikovalo ESČP. Pri tem poudarja, da načelo *res interpretata* zavezuje države, ne da bi bilo treba spreminjati ustavo ali procesno zakonodajo. To načelo se »kot zavezujoča konvencijska pravna obveznost prelije v slovenski pravni red skozi norme mednarodnega prava«. V konkretnem primeru je dr. Končan to svoje teoretično stališče dosledno zagovarjal tudi pri kritiki pristopa, po katerem naj bi slovenska sodišča upoštevala samo tiste sodbe ESČP, katerih argumentacijo štejejo sodniki za prepričljivo.

Obstaja en sam, bistven primer, ko državi ni treba in tudi ne sme upoštevati interpretacije konvencijskih pravic. To je primer, ko bi iz sodbe ESČP in razlage EKČP izhajal nižji standard varstva pravic, kot je uveljavljen z ustavno ureditvijo Slovenije in njeno razlago v odločitvah rednih in ustavnega sodišča. V nasprotnem primeru ne bi upoštevali konvencijskih standardov varstva pravic kot minimalnih. To bi preprečevalo dinamično dialoško naravo razmerij med ESČP in nacionalnimi sodišči. Skratka, zaželeno je, da države vztrajajo pri

strožjem in popolnejšem varstvu človekovih pravic in ga ne omejujejo ali celo znižujejo zaradi tega, ker se je ESČP odločilo, da razmere v celotni Evropi še niso zrele za uveljavitev širšega varstva. Glede tega je slovenska ustava izrecnejša in jasnejša kot EKČP. Mislim na znamenito določbo zadnjega odstavka 15. člena, v kateri je izrecno navedeno, da nobene človekove pravice ali svoboščine ni dopustno omejevati z izgovorom, da je ta ustava ne priznava ali da jo priznava v manjši meri.

Dr. Končan se je kritično opredelil proti praksi držav, ki EKČP in sodbam ESČP nočejo priznavati zavezujoče pravne narave. To se je posebej izrazito pokazalo v primeru Rusije in njenega ustavnega zakona, ki priznava kot zavezujoče samo tiste sodbe ESČP, za katere njihovo ustavno sodišče ugotovi, da so skladne z nacionalno ustavo. Dr. Končan se zaveda dvoreznosti sankcij, ko gre za varstvo človekovih pravic: izključitev neke države zaradi nespoštovanja evropskih standardov varstva pravic ima namreč to slabo stran, da državljanom sankcionirane države odvzame možnost uveljavljanja njihovih pravic pred ESČP. Medtem ko je bila knjiga v pripravi in v tisku, je prišlo zaradi napada na Ukrajino do izključitve Rusije iz Sveta Evrope. Spremembe, ki se dogajajo zaradi vojne v Ukrajini v Evropi in širše, kažejo na krhkost pravnega varstva človekovih pravic v razmerah, ko dobiva vse, kar je v funkciji vojnega spopada, prednost pred razvojem varstva človekovih pravic.

Knjiga dokazuje, da je njen avtor postal zrel znanstvenik in se uveljavil kot eden najboljših poznavalcev ustavnega in mednarodnega varstva človekovih pravic. Čeprav ostaja skromen in nikoli ne povzdigne glasu, je postal samozavesten in odločen, ko gre za utemeljevanje stališč, do katerih se je dokopal med pripravljanjem doktorske disertacije. Njegova knjiga je koristen in pregleden pripomoček za vse, ki se v sodni, zakonodajni in izvršilni oblasti ukvarjajo z varstvom in razvojem človekovih pravic in svoboščin, še posebej pa za tiste, ki se v svoji konkretni zadevi sprašujejo, kako uresničiti sodbo ESČP.

zasl. prof. dr. Ciril Ribičič

Kazalo

Predgovor	5
Seznam kratic	9
1. Uvod	15
2. Evropski sistem varstva človekovih pravic	19
3. Sodbe ESČP kot zavezujoči pravni akti <i>sui generis</i>	29
3.1. Temeljne značilnosti	29
3.2. Deklaratornost sodb in vrste obveznosti (ukrepov)	39
3.3. Neposredno zaznavna obveznost	47
3.4. Posredno zaznavna obveznost	51
3.5. Nakazovanje ukrepov in vezanost nanje	52
3.6. Pilotne sodbe	61
4. Nadzor nad izvrševanjem sodb ESČP	69
4.1. Odbor ministrov	71
4.1.1. Potek nadzornega postopka pred OM	72
4.1.2. Nadzorni instrumenti OM	91
4.1.2.1. Širok nabor različnih možnosti	91
4.1.2.2. Resolucije in odločitve	92
4.1.2.3. Izključitev države iz Sveta Evrope	95
4.1.2.4. Orodja informacijske tehnologije	99
4.1.2.5. Druge možnosti	100
4.1.3. Podrobneje o individualnih in splošnih ukrepih	102
4.1.3.1. Ponovno odprtje postopkov	103
4.1.3.2. Sprememba predpisov in vloga nacionalnih parlamentov	108

4.1.3.3.	Diseminacija EKČP in sodb ESČP ter sprememba sodne prakse	115
4.1.3.4.	Vloga izvršilne veje oblasti.	119
4.2.	Parlamentarna skupščina Sveta Evrope	120
4.3.	Evropsko sodišče za človekove pravice kot nadzornik izvrševanja svojih sodb	126
4.3.1.	Postopek zaradi neizpolnitve obveznosti po četrtem in petem odstavku 46. člena EKČP	130
4.3.1.1.	Temeljne značilnosti.	130
4.3.1.2.	O namenu postopka	134
4.3.1.3.	Predlagatelj postopka – aktivna procesna legitimacija	135
4.3.1.4.	Institucionalna in funkcionalna umeščenost postopka	136
4.3.1.5.	Časovne meje preizkusa	139
4.3.1.6.	Vsebinski obseg preizkusa	140
4.3.1.7.	Kritični pogled na postopek	141
4.4.	Komisar Sveta Evrope za človekove pravice	143
4.5.	Beneška komisija in Usmerjevalni odbor za človekove pravice	144
4.6.	Generalni sekretar Sveta Evrope	149
4.7.	Nevladne organizacije in nacionalne institucije za človekove pravice	152
5.	Uspešnost izvrševanja sodb ESČP ter smiselnost in možnosti njihovega izboljšanja	157
6.	Uresničevanje sodb ESČP in načelo <i>res interpretata</i>	171
6.1.	Načelo <i>res interpretata</i> kot zavezujoča konvencijska obveznost	171
6.2.	Zakaj je treba spoštovati načelo <i>res interpretata</i>	182
7.	Uresničevanje sodb ESČP v Sloveniji	187
7.1.	Proces izvrševanja sodb ESČP.	187
7.1.1.	Oris temeljnih značilnosti procesa	187
7.1.2.	Ponovno odprtje postopka kot individualni ukrep za izvršitev sodbe.	200
7.1.3.	Uresničevanje človekovih pravic ob čakanju na zakonodajalca, da izvrši konkretno obsodilno sodbo ESČP	206

7.2. <i>Res interpretata</i> ter slovenska teorija in praksa	207
7.3. Kako naj slovenska sodišča uresničujejo načelo <i>res interpretata</i>	212
8. Uresničevanje sodb ESČP kot širokopomenski koncept.	221
Execution of judgments of the European Court of Human Rights (Summary)	239
Literatura in viri	241
Imensko kazalo	273
Stvarno kazalo	277
Recenziji	285

Recenziji

Evropsko pravo človekovih pravic je v sedemdesetih letih razvoja doživelo izjemen napredek. Če je bil sistem mednarodnega varstva človekovih pravic in svoboščin na začetku povsem obrobnega pomena, ga danes štejejo za najuspešnejšega in najkompleksnejšega na tem področju, pri čemer bolj ali manj harmonizirano varuje človekove pravice in svoboščine skoraj 700 milijonov ljudi v 46 evropskih državah. Temeljna značilnost tega sistema je njegova subsidiarna narava. Države članice Sveta Evrope so z mednarodno pogodbo zavezane, da najprej same prek svojih oblastnih organov zagotovijo varstvo človekovih pravic, in šele nato se lahko vključi prek individualne pritožbe posameznika Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) v Strasbourgu, ki ugotovi, ali je država kršila Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Obsojena država je zavezana izvesti vse potrebne ukrepe, zato da se preneha kršenje človekovih pravic, da se odpravijo posledice kršitev in da se preprečijo nove kršitve. Učinkovitost varstva človekovih pravic v evropskih državah je dejansko precej različna, čeprav so vse pravno enako zavezane k spoštovanju človekovih pravic. Nekatere države so pri tem uspešnejše, druge manj, zato se zastavlja vprašanje, kako to stanje izboljšati.

V Sloveniji razpolagamo s številno in tudi kakovostno literaturo, ki obravnava tako posamezne konvencijske človekove pravice kot tudi delovanje ESČP. Pogrešali pa smo sistematično in celostno znanstveno obravnavo problematike uresničevanja sodb ESČP. V domači teoriji in praksi je bila pozornost usmerjena zlasti na preučevanje vsebine samih sodb in njihovih odločitev, manj pa na vprašanje, kako jih ustrezno izvršiti v slovenskem pravnem sistemu. To znanstveno in publicistično vrzel zapolnjuje monografija dr. Domna Končana z naslovom Uresničevanje sodb Evropskega sodišča za človekove pravice, ki to pomembno vprašanje obravnava na jasen, poglobljen in pregleden način. Slovenska ustava je z obsežnim in sodobnim katalogom

človekovih pravic in temeljnih svoboščin nedvomno utemeljila naš vrednostni sistem na tem področju ter s tem zavezala državne in druge organe, da svoje delovanje utemeljijo na spoštovanju človekovih pravic. V tridesetih letih samostojne in neodvisne slovenske države je bilo spoštovanje človekovih pravic in svoboščin nemalokrat pred resno preizkušnjo (če omenimo samo zadevo *Lukenda*), vendar so odločitve ESČP vedno znova krepile zavedanje o pomenu človekovih pravic. Ta monografija lahko prispeva prav k temu, da bo varstvo človekovih pravic še kakovostnejše in da bo Slovenija smelo stopala po poti uspešne države, pri čemer so človekove pravice temeljno izhodišče njenega delovanja.

Monografija dr. Končana se je vprašanja uresničevanja sodb ESČP lotila z razumljivo, poglobljeno in kritično obravnavo različnih vidikov tega vprašanja, ki je podkrepljena s sodno prakso ESČP in nadzorno prakso Odbora ministrov ter poleg tega z dosedanjimi ugotovitvami slovenske in evropske ustavne teorije. Delo ne obravnava samo izvrševanja sodb ESČP, h katerim je zavezana obsojena država pod nadzorom Odbora ministrov Sveta Evrope, temveč gre za raznovrstno obravnavo najširših možnih dejanskih in pravnih učinkov sodb, ki so precej širši zgolj od njihovega *inter partes* učinka. Avtor je uvedel sistematičen pristop k uresničevanju sodb ESČP, kar je zelo pomemben prispevek k razumevanju posledic in smisla sodb ESČP. Ta pristop sestavlja sedem različnih načinov uresničevanja sodb, ki lahko pripomorejo k temu, da bodo države dosledneje in uspešneje izpolnjevale obveznost spoštovanja človekovih pravic, kot izhaja iz 1. člena konvencije in tudi iz samih nacionalnih ustav. Če bodo države v prihodnosti upoštevale ta novi pristop, kot ga opredeljuje in predlaga dr. Domen Končan, bo varstvo človekovih pravic uspešnejše in boljše. Posledično bo manj obsodb držav pred ESČP, zaradi česar se bo lahko to sodišče bolj poglobljeno osredotočilo na reševanje najzahtevnejših sodobnih pravnih izzivov in dilem človekovih pravic.

Ugotovitve in spoznanja, ki so predstavljena v tej monografiji, pomembno dopolnjujejo in razširjajo teoretično ter praktično strokovno vedenje o sicer zahtevnih vprašanjih uresničevanja sodb ESČP. Knjiga je pomemben in celovit prispevek k ustavnopravni znanosti, poleg tega pa bo v strokovno pomoč pravnim praktikom, ki se srečujejo z izvrševanjem oziroma uresničevanjem sodb ESČP. Delo bo zanimivo predvsem za odvetnike in državne odvetnike oziroma pravobranilce ter pravne strokovnjake na ministrstvih in v drugih državnih organih, ki se v praksi najpogosteje srečujejo z v monografiji obravnavanimi

vprašanji. Pomembno pa je tudi za slovenska sodišča, saj obravnava nekatere vidike uresničevanja sodb ESČP v okviru rednega sodstva, kot je načelo *res interpretata*, ki do zdaj še ni bilo uveljavljeno v praksi naših sodišč.

zasl. prof. dr. Igor Kaučič

Ljubljana, 18. oktobra 2023

* * *

Ne preseneča, da je pravo Sveta Evrope, še posebej Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin s pripadajočo sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice, v slovenski pravni teoriji pogosto preučevano. Na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani se mu pri študiju posveča veliko pozornosti, k zavedanju o njegovem pomenu pomembno prispevajo tudi slovenska sodišča z Vrhovnim in Ustavnim sodiščem na čelu. Ta monografija osredotočeno obravnava enega ključnih vidikov sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice, tj. uresničevanje odločitev tega sodišča.

Učinki odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice so raznovrstni in daljnosežnejši, kot se nemara zdi na prvi pogled. Ti za države podpisnice ustvarjajo različne vrste obveznosti. Avtor jih celovito obdela in med drugim obravnava neposredno zaznavne obveznosti, posredno zaznavne obveznosti in pilotne sodbe. Že iz te distinkcije izhaja, da je področje udejanjanja sodb ESČP neizogibno široko in zapleteno. Pozdraviti gre zato avtorjevo utemeljitev pomena načela *res interpretata* ter pojmovnega razlikovanja med izvrševanjem in uresničevanjem sodb ESČP. Razumeti ga je mogoče tudi kot koristno opozorilo, da ima država širšo obveznost prizadevanja, da v čim večji meri in sistemsko udejanji pravo, kot izhaja iz Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic. Slednje po naravi stvari presega okvir konkretnega sprožilnega primera. Potrebo po doslednem in celovitem uresničevanju sodb ESČP avtor utemelji tudi s ciljema uresničevanja načela subsidiarnosti ter zmanjšanja obremenitve pravovarstvenih oziroma nadzornih organov z novimi primeri kršitev človekovih pravic.

Avtor nato podrobneje predstavi postopek in oblike nadzora nad izvrševanjem sodb ESČP, vlogo Odbora ministrov Sveta Evrope, ne izpusti pa niti podpornih orodij informacijske tehnologije, kot je HUDOC-EXEC, ter *ultima ratio* sankcije izključitve države iz Sveta

Evrope. V zvezi z ukrepi, ki naj zagotovijo ustrezno uresničitev sodbe ESČP, avtor med drugim obravnava spremembo predpisov, spremembo sodne prakse nacionalnih sodišč ter vlogo parlamenta in izvršilne veje oblasti. V zvezi z možnostjo ponovnega odprtja postopka v civilnih zadevah, ki je v slovenskem pravnem redu ne poznamo, avtor ocenjuje, da je takšna rešitev ustrezna, dokler so na voljo druga enakovredna sredstva, ki lahko pripeljejo do ustrezne izvršitve sodbe ESČP.

Dobrodošel je tudi prikaz vloge ESČP pri izvrševanju njegovih sodb ter posebej postopka zaradi neizpolnitve obveznosti po četrtem in petem odstavku 46. člena EKČP. Predstavljeni so temeljne značilnosti tega postopka, njegov namen ter časovni in vsebinski okvir preizkusa. Avtor kot pozitivno poudarja okoliščino, da gre za postopek, ki ga izvaja sodni organ, in ocenjuje, da je pogostejše zatekanje k temu postopku v prihodnosti smiselno in potrebno. Temu sledi učbeniški prikaz vloge Komisarja Sveta Evrope za človekove pravice, Beneške komisije, Usmerjevalnega odbora za človekove pravice, Generalnega sekretarja Sveta Evrope ter nevladnih organizacij pri nadzoru nad uresničevanjem sodb ESČP.

Ko obsojena država prekrši konvencijsko pravico, se lahko pri izbiri ukrepov za odpravo posledic kršitve ter preprečitev prihodnjih kršitev zgleduje po že sprejetih ustreznih ukrepih v tujih ali svojih zadevah, ki so že bili izvedeni pod nadzorom Odbora ministrov Sveta Evrope. Ni pa to njena formalna obveznost, čeprav avtor ugotavlja, da je praksa Odbora ministrov za države *de facto* zavezujoča. Pri izbiri ukrepov država uživa določeno polje proste presoje. Ravna lahko tudi na lastno pobudo, še preden je sama obsojena pred ESČP oziroma še pred postopkom nadzora nad izvrševanjem sodbe.

Avtor pozornost posveti tudi uresničevanju sodb ESČP v Sloveniji. Ugotavlja, da je Slovenija po odstotku uspešno izvršenih sodb ESČP v vrhu. Kljub temu izpostavi in kritično ovrednoti primere, v katerih slovenska sodišča po njegovi oceni niso dala ustreznega učinka oziroma pomena sodbam ESČP. Kljub temu da obveznost spoštovanja EKČP in njene razlage, kot izhaja iz sodne prakse ESČP, izhaja že iz Ustave in same EKČP, se avtor zavzema, da bi to obveznost izrecno določili v procesnih zakonih, saj naj bi bila ta potem povsem jasno razpoznavna v določbah notranjega prava. Kot ocenjuje, bi s tem pripomogli k večji razpoznavnosti obvezujoče narave razlage EKČP skladno s sodno prakso ESČP pri vseh relevantnih deležnikih v državi, predvsem pri organih odločanja in strankah postopkov.

Avtor v monografiji na sistematičen način obravnava vprašanja, ki so tudi zaradi mednarodnopravnega in subsidiarnega položaja ESČP vse prej kot preprosta. Monografija je zato že v izhodišču dobrodošel prispevek k (slovenski) pravni teoriji. Pregled njene vsebine takšni oceni le pritrjuje. Koristne napotke lahko v monografiji najdejo tako tisti, ki se prava učijo, kot tisti, ki ga ustvarjajo in izvajajo.

dr. Iztok Štefanec

Strasbourg, 1. junija 2023

Ta recenzija je nastala v času recenzentove zaposlitve v vlogi pravnikar pmočnika na Evropskem sodišču za človekove pravice, a ne predstavlja nujno stališč te institucije in je v ničemer ne zavezuje.